Il-Ħamis 15 ta' Settembru 2022

P9_TA(2022)0321

Il-ksur tad-drittijiet tal-bniedem fl-Uganda u fit-Tanzanija b'rabta mal-investimenti fi proġetti tal-fjuwils fossili

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-15 ta' Settembru 2022 dwar il-ksur tad-drittijiet tal-bniedem fl-Uganda u fit-Tanzanija b'rabta mal-investimenti fi proġetti tal-fjuwils fossili (2022/2826(RSP))

(2023/C 125/06)

Il-Parlament Ewropew,

— wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet preċedenti tiegħu dwar l-Uganda u t-Tanzanija,

— wara li kkunsidra l-Linji Gwida tal-UE dwar id-Difensuri tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Linji Gwida tal-UE dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fir-rigward tal-Libertà ta' Espressjoni Online u Offline,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem tal-1948, li l-Uganda hija firmatarja għaliha, u b'mod partikolari l-Artikolu 9 tagħha,

— wara li kkunsidra l-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ċivili u Politiċi tas-16 ta' Diċembru 1966, irratifikat mill-Uganda fil-21 ta' Ġunju 1995, u b'mod partikolari l-Artikolu 9 tiegħu, li jiggarantixxi d-dritt għal-libertà minn arrest jew detenzjoni arbitrarji,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni tan-NU dwar id-Dritt u r-Responsabbiltà tal-Individwi, tal-Gruppi u tal-Entitajiet tas-Soċjetà li Jippromwovu u Jħarsu d-Drittijiet tal-Bniedem Rikonoxxuti Universalment, magħrufa wkoll bħala d-Dikjarazzjoni dwar id-Difensuri tad-Drittijiet tal-Bniedem, adottata fid-9 ta' Diċembru 1998,

— wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Parigi, adottat fil-21 Konferenza tal-Partijiet għall-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima f'Parigi fit-12 ta' Diċembru 2015 u ffirmat fit-22 ta' April 2016 minn, fost l-oħrajn, il-pajjiżi kollha tal-UE, l-Uganda u t-Tanzanija,

— wara li kkunsidra l-istrateġija konġunta UE-Afrika,

— wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-NU fit-28 ta' Lulju 2022, ivvutata minn 161 pajjiż inklużi l-Istati Membri kollha tal-UE, li tiddikjara l-aċċess għal ambjent nadif u b'saħħtu bħala dritt universali tal-bniedem,

— wara li kkunsidra l-Artikoli 144(5) u 132(4) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

A. billi l-proġett għall-iżvilupp tal-Lag Albert jikkonsisti f'diversi sħab, bil-kumpanija taż-żejt multinazzjonali Franċiża TotalEnergies (Total) bħala l-investitur ewlieni, flimkien ma' China National Offshore Oil Corporation, Uganda National Oil Company, u Tanzania Petroleum Development Corporation; billi l-produzzjoni mill-proġett se titwassal fil-port ta' Tanga fit-Tanzanija permezz ta' pipeline transfruntier, il-pipeline taż-żejt mhux raffinat tal-Afrika tal-Lvant (East African Crude Oil Pipeline, EACOP); billi l-EACOP tnieda fl-1 ta' Frar 2022 u huwa ppjanat li jitlesta sal-2025; billi Total bdiet żewġ proġetti ewlenin ta' esplorazzjoni taż-żejt fl-Uganda, li wieħed minnhom huwa l-proġett Tilenga, li se jinvolvi t-tħaffir għaż-żejt fiż-żona naturali protetta ta' Murchison Falls;

B. billi l-faċilitajiet offshore tal-EACOP fuq il-kosta tat-Tanżanija se jinbnew f'żona b'riskju għoli ta' tsunami, b'perikolu għaż-żoni tal-baħar protetti; billi dawn ir-riskji ġew innotati mill-Kummissjoni għall-Valutazzjoni Ambjentali tan-Netherlands fir-"Rieżami Konsultattiv tal-Valutazzjoni tal-Impatt Ambjentali u Soċjali ppreżentata mill-ġdid għall-EACOP", li tenfasizza b'mod partikolari li t-teknika proposta għall-qsim tal-ilma u tal-art mistagħdra (trinka miftuħa) għandha l-potenzjal għal impatti negattivi sinifikanti, b'mod partikolari fl-artijiet mistagħdra;

C. billi r-riskji u l-impatti kkawżati mill-bjar taż-żejt u l-iżvilupp tal-infrastruttura tal-pipelines diġà huma rrapportati li huma kbar ħafna, u ġew iddokumentati b'mod eżawrjenti f'bosta valutazzjonijiet tal-impatt ibbażati fil-komunità u studji esperti indipendenti; billi huwa previst li l-proġett se jipperikola r-riżervi u l-ħabitats naturali; billi minkejja t-tħabbira mis-sħab tal-proġett tal-benefiċċji ekonomiċi u tal-impjiegi tagħha, ħafna persuni mill-Afrika tal-Lvant u organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili tal-Afrika tal-Lvant komplew jesprimu oppożizzjoni qawwija għall-bini tal-pipeline u l-proġetti assoċjati filwaqt li jsostnu li l-impatt tiegħu fuq il-komunitajiet lokali u l-ambjent mhux vallapena tar-riskju;

D. billi l-biċċa l-kbira tal-produzzjoni ppjanata minn dan il-proġett taż-żejt fuq skala kbira se tiġi estratta u mibjugħa wara l-2030; billi l-estrazzjoni taż-żejt fl-Uganda tiġġenera sa 34 miljun tunnellata ta' emissjonijiet tal-karbonju fis-sena; billi l-Aġenzija Internazzjonali tal-Enerġija (AIE) wissiet f'rapport tal-2021 li l-limitazzjoni tat-tisħin globali għal 1,5 °C biex jiġu evitati l-aktar impatti distruttivi tat-tibdil fil-klima tirrikjedi li l-iżvilupp ġdid taż-żejt u tal-gass jieqaf immedjatament; billi diversi esperti ambjentali u tal-klima indikaw diversi nuqqasijiet kritiċi f'dawn il-valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali u soċjali, filwaqt li qiesu li huwa inevitabbli li "jseħħ tixrid taż-żejt mill-EACOP matul il-ħajja tal-proġett";

E. billi fil-komunikazzjoni tagħhom tal-24 ta' Jannar 2022, l-erba' Rapporteurs Speċjali tan-Nazzjonijiet Uniti dwar is-sitwazzjoni tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem esprimew it-tħassib tagħhom rigward l-arresti, l-intimidazzjoni u l-fastidju ġudizzjarju tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u tal-organizzazzjonijiet mhux governattivi (NGOs) li jaħdmu fis-settur taż-żejt u tal-gass fl-Uganda; billi diversi difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, ġurnalisti u atturi tas-soċjetà ċivili ġew irrapportati li sofrew kriminalizzazzjoni, intimidazzjoni u fastidju, inkluż Maxwell Atuhura, difensur tad-drittijiet ambjentali u uffiċjal fuq il-post f'Buliisa għall-NGO Africa Institute for Energy Governance, li sofra dħul furzat u arrest arbitrarju; Federica Marsi, ġurnalista Taljana, li ġiet arrestata arbitrarjament fil-25 ta' Mejju 2021; Joss Kaheero Mugisa, il-president tal-NGO Oil and Gas Human Rights Defenders Association, li qatta' 56 lejl fil-ħabs mingħajr ma ġie kkundannat minn qorti; Robert Birimuye, mexxej ta' persuni affettwati mill-proġett EACOP fid-Distrett ta' Kyotera, li ġie arrestat b'mod arbitrarju; Yisito Kayinga Muddu, koordinatur ta' Community Transformation Foundation Network – COTFONE, li sofra dħul furzat f'daru u fl-uffiċċju tiegħu fl-istess jum; u Fred Mwesigwa, li xehed fil-kawża kontra TotalEnergies fi Franza u sussegwentement ġie mhedded bi qtil;

F. billi mill-2019, Total iffaċċjat azzjoni legali fi Franza fuq allegazzjonijiet li naqset milli tistabbilixxi pjan ta' viġilanza adegwat li jkopri r-riskji għas-saħħa, is-sikurezza, l-ambjent u d-drittijiet tal-bniedem kif meħtieġ mil-liġi Franċiża dwar id-"dmir ta' viġilanza", relatat mal-proġetti Tilenga u EACOP u l-impatt tagħhom fuq id-drittijiet tal-bniedem; billi l-appelli ta' Total ġew miċħuda mill-Qorti tal-Kassazzjoni Franċiża f'Diċembru 2021, il-kawża issa waslet biex tinstema' fuq il-merti tagħha u s-sentenza għadha pendenti;

G. billi missjoni mid-delegazzjoni tal-UE u l-ambaxxati ta' Franza, il-Belġju, id-Danimarka, in-Norveġja u n-Netherlands ġiet ipprojbita milli tidħol fiż-żona taż-żejt fid-9 ta' Novembru 2021;

H. billi kważi 118 000 persuna huma affettwati minn dawn il-proġetti taż-żejt: xi whud kellhom id-djar tagħhom meqruda biex jiffaċilitaw il-kostruzzjoni ta' toroq ta' aċċess jew l-impjant tal-ipproċessar, oħrajn kellhom l-art kollha jew parti minnha rekwiżizzjonata u tilfu l-użu liberu tal-proprjetajiet tagħhom u b'hekk il-mezzi ta' sussistenza tagħhom, mingħajr ħlas minn qabel ta' kumpens ġust u adegwat; billi l-kumpens imħallas spiss ikun baxx wisq biex jippermetti lill-bdiewa li l-art tagħhom tkun ġiet espropriata jixtru art komparabbli li fuqha jkunu jistgħu jkomplu bil-biedja, u peress li dan il-kumpens baxx għalhekk ixekkel serjament u, *a priori*, b'mod definittiv l-introjtu u l-kundizzjonijiet tal-għajxien tagħhom, b'tali mod li l-persuni rilokati ma jkunux jistgħu jiġġeneraw aktar introjtu suffiċjenti biex jitimgħu lill-familji tagħhom, jibagħtu lil uliedhom l-iskola jew jaċċessaw il-kura tas-saħħa; billi d-drittijiet tal-komunitajiet indiġeni għal kunsens liberu, minn qabel u infurmat mhumiex qed jiġu rispettati f'konformità mal-istandards internazzjonali;

1. Jesprimi t-tħassib serju tiegħu dwar il-ksur tad-drittijiet tal-bniedem fl-Uganda u fit-Tanzanija marbut ma' investimenti fi proġetti ta' fjuwils fossili, inklużi l-priġunerija illegali tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, is-sospensjoni arbitrarja tal-NGOs, is-sentenzi arbitrarji ta' ħabs u l-iżgumbrament ta' mijiet ta' persuni minn arthom mingħajr kumpens ġust u adegwat; jesprimi t-tħassib tiegħu dwar l-arresti, l-atti ta' intimidazzjoni u l-fastidju ġudizzjarju kontra d-difensuri

Il-Ħamis 15 ta' Settembru 2022

tad-drittijiet tal-bniedem u l-NGOs li jaħdmu fis-settur taż-żejt u l-gass fl-Uganda; jitlob lill-awtoritajiet jiżguraw li l-avukati tad-drittijiet tal-bniedem, il-ġurnalisti u l-gruppi tas-soċjetà ċivili jkunu liberi li jwettqu xogħolhom f'komunitajiet f'riskju u jitlob li d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem kollha arrestati arbitrarjament jinħelsu minnufih;

2. Jistieden lill-gvernijiet tal-Uganda u tat-Tanzanija biex jibdew miżuri konkreti biex jiżguraw li l-awtoritajiet, il-forzi tas-sigurtà u l-politiki jirrispettaw u jikkonformaw mal-istandards tad-drittijiet tal-bniedem; jinsisti, b'mod partikolari, li l-UE u atturi internazzjonali oħra jżommu u jsaħħu l-approċċ integrat u koordinat tagħhom dwar l-Uganda, li jinkludi l-promozzjoni ta' governanza tajba, id-demokrazija u d-drittijiet tal-bniedem, u t-tisħiħ tas-sistema ġudizzjarja u l-istat tad-dritt, u jħeġġeġ lill-UE u lill-Istati Membri tagħha jqajmu din il-kwistjoni ta' ħassib permezz ta' mezzi pubbliċi u diplomatiċi; iħeġġeġ lill-Gvern tal-Uganda jawtorizza mill-ġdid lill-54 NGO li ngħalqu jew ġew sospiżi b'mod arbitrarju, u jagħti lil dawk il-persuni li ġew spostati mingħajr ma rċevew kumpens ġust u adegwat aċċess għall-art tagħhom;

3. Ifakkar li aktar minn 100 000 persuna jinsabu f'riskju imminenti ta' spostament bħala riżultat tal-proġett EACOP mingħajr garanziji xierqa ta' kumpens adegwat; iħeġġeġ li dawk li ġew żgumbrati jew miċħuda l-aċċess għall-art tagħhom jiġu kkumpensati minnufih, b'mod ġust u adegwat, kif previst fil-Kostituzzjoni tal-Uganda u kif imwieġħed mill-kumpaniji; jitlob lill-awtoritajiet jieħdu passi ulterjuri biex jikkumpensaw b'mod adegwat lill-persuni għall-proprjetà u l-art mitlufa, jipproteġu d-drittijiet tal-komunitajiet lokali għas-saħħa, l-ambjent, l-għajxien tagħhom, u l-libertajiet ċiviċi, u jipprovdu rimedju lil dawk affettwati minn operazzjonijiet taż-żejt f'dawn l-aħħar deċennji; jistieden liż-żewġ gvernijiet jaġġornaw il-liġijiet domestiċi dwar l-akkwist, il-valutazzjoni u r-risistemazzjoni tal-art biex jiżguraw li dawn ikunu allinjati mal-istandards reġjonali u internazzjonali, inkluż id-dritt għal kunsens liberu, minn qabel u infurmat;

4. Itenni t-talba tiegħu lill-awtoritajiet tal-Uganda biex jippermettu aċċess liberu, sinifikanti u mingħajr xkiel għaż-żona taż-żejt għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, il-ġurnalisti indipendenti, l-osservaturi internazzjonali u r-riċerkaturi;

5. Itenni t-talba tiegħu għal direttiva b'saħħitha u ambizzjuża dwar id-diliġenza dovuta korporattiva obbligatorja u strument internazzjonali ambizzjuż legalment vinkolanti biex ikopri l-obbligi tad-drittijiet tal-bniedem, tal-ambjent u tal-klima, kif deskritt fir-riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Marzu 2021 b'rakkomandazzjonijiet lill-Kummissjoni dwar id-diliġenza dovuta korporattiva u l-obbligu ta' rendikont ([1]);

6. Jistieden lill-UE u lill-komunità internazzjonali jeżerċitaw pressjoni massima fuq l-awtoritajiet tal-Uganda u tat-Tanzanija, kif ukoll il-promoturi tal-proġett u l-partijiet ikkonċernati, biex jipproteġu l-ambjent u jtemmu l-attivitajiet tal-estrazzjoni f'ekosistemi protetti u sensittivi, inklużi fix-xtut tal-Lag Albert, u jimpenjaw ruħhom li jużaw l-aħjar mezzi disponibbli biex jippreservaw il-kultura, is-saħħa, u l-futur tal-komunitajiet affettwati u jesploraw alternattivi f'konformità mal-impenji internazzjonali dwar il-klima u l-bijodiversità; jistieden lill-promoturi tal-proġett EACOP fl-Uganda u fit-Tanzanija jsolvu t-tilwim kollu li kellu jiġi solvut qabel it-tnedija tal-proġett, u jqisu r-riskji kollha msemmija hawn fuq, li jheddu dan il-proġett; iħeġġeġ lil TotalEnergies tieħu sena qabel ma tniedi l-proġett biex tistudja l-fattibbiltà ta' rotta alternattiva biex jiġu ssalvagwardjati aħjar l-ekosistemi protetti u sensittivi u r-riżorsi tal-ilma tal-Uganda u tat-Tanzanija, filwaqt li tillimita l-vulnerabbiltà tal-baċiri tal-iskular fir-reġjun tal-Lagi l-Kbar Afrikani, li huma riżorsa kritika għar-reġjun, u tesplora proġetti alternattivi bbażati fuq enerġiji rinnovabbli għal żvilupp ekonomiku aħjar;

7. Jesprimi t-tħassib tiegħu dwar l-influwenza ekonomika dejjem tikber taċ-Ċina u tar-Russja, b'mod partikolari fis-settur tal-enerġija; jinsab imħasseb f'dan ir-rigward dwar l-interess tal-awtoritajiet tal-Uganda li jiżviluppaw impjant tal-enerġija nukleari bl-għajnuna Russa; ifakkar li d-dinja demokratika imponiet miżuri restrittivi mmirati fuq il-kumpaniji u l-entitajiet Russi, inklużi dawk mis-settur tal-enerġija, b'reazzjoni għall-aggressjoni tagħha kontra l-Ukrajna;

([1]) ĠU C 474, 24.11.2021, p. 11.

Il-Ħamis 15 ta' Settembru 2022

8. Jagħti struzzjonijiet lill-President tiegħu biex tgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni, lill-Viċi President tal-Kummissjoni Ewropea / Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà, lir-Rappreżentant Speċjali tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem, lill-President tar-Repubblika tal-Uganda, lill-President tar-Repubblika tat-Tanzanija u lill-Presidenti tal-parlamenti tal-Uganda u tat-Tanzanija.